

figures. This shift reflects changing attitudes towards women and their role in society, as well as a growing awareness of the need for more diverse and equitable representation in all forms of art.

In the early days of street art, women were often depicted as passive, sexualized objects, their bodies used to sell products or attract attention. This type of representation was seen as a reflection of the societal norms and values of the time, which valued women primarily for their beauty and sexual appeal.

However, as street art has become more mainstream and its audience has become more diverse, artists have begun to depict women in a wider range of roles and positions. Women are now often depicted as strong, powerful, and dynamic figures, challenging traditional gender norms and inspiring others to do the same. This shift is also evident in the increasing number of female street artists, who are using the medium to express their own experiences and perspectives.

The recognition of women in street art has also grown, with exhibitions, festivals, and awards now dedicated specifically to female artists. This has helped to bring the work of these artists to the attention of a wider audience and has helped to break down barriers to entry for women in the street art world.

In conclusion, the representation of women in street art has come a long way from being objectified and sexualized to being depicted as strong and dynamic figures. The recognition of women in the street art world has also grown, reflecting changing attitudes towards women and their role in society. It is important that this trend continues and that women are given equal opportunities and representation in all forms of art.

А. Путятіна

СВОБОДА СОВІСТІ І ВИБОРУ РЕЛІГІЇ ЯК ОСНОВА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

A. Putiatina

FREEDOM OF CONSCIENCE AND CHOICE OF RELIGION AS THE BASIS OF THE RULE-OF-LAW STATE

Свобода совісті та вибору релігії належить до основних прав людини і є фундаментом правової держави й громадянського суспільства, враховуючи, що одним зі структурних елементів останнього є духовно-культурна система. Тому виникає певна відповідність: якщо немає свободи совісті — значить, що відсутні й інші свободи, а отже, суспільство не є демократичним.

При характеристиці ставлення людини до релігії використовують такі поняття, як «свобода совісті», «свобода віросповідання», «релігійна свобода». Свобода совісті — одне з основних особистих прав людини, що означає насамперед свободу індивіда від будь-якого ідеологічного контролю, право кожного самостійно обирати для себе систему духовних цінностей.

Поряд з поняттям «свобода совісті» у сучасному законодавстві поширеним є словосполучення «свобода віросповідання», що є правом людини слідувати своїм релігійним переконанням, виконувати ритуали, обряди, відкрито сповідувати віру відповідно до своїх релігійних канонів. Вочевидь, свободу віросповідання можна ототожнювати з релігійною свободою, тобто свободою обирати будь-яку релігію, належати до будь-якої конфесії, мати і поширювати різні релігійні погляди, відмовлятися від них та змінювати їх, брати участь у богослужіннях, обрядах, культурах, жити відповідно до релігійних постулатів і догм, дотримуючи їх у побуті, у

сім'ї, в суспільстві і так далі, а також свобода не вірити в жодних богів, не сповідувати жодної релігії, не мати релігійних переконань, нейтрально ставитися до релігії.

Свободу совісті можна визначити як можливість самостійно, без примусу (у тому числі й державного) формувати власні моральні судження, діяти відповідно до своїх переконань, а також поширювати їх. Суть цих переконань може мати як світський, так і релігійний характер.

Підтверджуючи прихильність до загальноновизнаних принципів та норм міжнародного права, Конституція України закріпила як правову основу такі цивілізовані норми, як свобода світогляду та віросповідання (ч. 1 ст. 35) та світськість держави (ч. 3 ст. 35).

Право діяти відповідно до релігійних та інших переконань надає можливість кожному обирати спосіб життя, у тому числі характер роботи, поведінки в сім'ї, у громадських місцях тощо, виходячи зі своїх переконань та за неодмінної умови, що ці дії не порушуватимуть законодавство, встановлений правопорядок і посягати на права та свободи інших осіб.

Свобода совісті, рівність прав людини і громадянина, відокремлення релігійних об'єднань від держави та їх рівність, поряд з ідеологічним різноманіттям, як засіб захисту людини, суспільства від ідеологічного панування будь-яких доктрин і структур виступає основою правової демократичної держави, діяльність якої спрямована на побудову відкритого громадянського суспільства.

Проте іноді можна спостерігати такі проблеми, що виникають між релігією та державою у процесі реалізації права на свободу віросповідання: 1) заперечення багатьма релігіями можливості проходити військову службу зі зброєю в руках; 2) таємниця віросповідання та зловживання цим правом; 3) підтримка урядом чи державними службовцями певної релігії та явне нехтування правами віруючих іншої релігії; 4) проблеми правового регулювання власності релігійних організацій у секуляризованих суспільствах; 5) поява нових релігійних рухів (маргінальних релігійних сект, культів, деструктивних релігійних та опозиційних релігійних організацій) та спроби представників таких організацій запровадити програми навчання у школах без згоди на це батьків; 6) зрощення влади та релігії.

При демократичному режимі держава та релігійні інститути повинні зберігати незалежність одна від одної та виявляти взаємну повагу. Слід зазначити, що і міжнародна практика регулювання діяльності релігійних об'єднань у демократичних державах передбачає суворе обмеження можливості державного втручання у внутрішні справи релігійних об'єднань чи принаймні має таку тенденцію.

Ю. Волкова

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОГО ВИЗНАННЯ СОМАТИЧНИХ ПРАВ

Y. Volkova

CURRENT ISSUES OF LEGAL RECOGNITION OF SOMATIC RIGHTS

Інтенсивний розвиток науки та стрімкий технологічний прогрес, будучи основними характеристиками сучасного суспільства, не можуть не позначитися на етико-правових засадах останнього. В історичній ретроспективі кожен етап розвитку соціуму об'єктивно супроводжувався формуванням та наступним державним закріпленням певного «покоління прав».